



**Ders** : Maliye Teorisi ve Politikaları

**Konu 4** : Kamusal Mallar

**Prof. Dr. N. Semih ÖZ**

12 Şubat 2020; Ankara



# Kamusal mal tanımı

Paul A. Samuelson, kamu malının iktisadi tanımını, 1954 tarihli makalesinde aşağıdaki gibi yapmıştır.

*"Bir bireyin tüketiminin başka bir bireyin tüketiminin azalmasına sebep olmadığı ve ortak olarak yararlanılabilen mallar"*

(Paul A. Samuelson, The Pure Theory of Public Expenditure, The Review of Economics and Statistics, Vol. 36, No. 4. (Nov., 1954), pp. 387-389.)

[Bkz. https://www.ses.unam.mx/docencia/2007II/Lecturas/Mod3\\_Samuelson.pdf](https://www.ses.unam.mx/docencia/2007II/Lecturas/Mod3_Samuelson.pdf)



# Kamusal mallar

*E. Lindahl*, 1919 yılında, âdil bir vergilemenin nasıl olması gerektiği konusundaki görüşlerini “kollektif mallar” dan (collective goods) yararlanarak açıklamış ve bunların finansmanının vergilendirme yoluyla, vergiyi kamusal bir fiyat gibi kabul etmek suretiyle kuramsal bir model içinde incelemiştir.

Eric Lindhal (1919), Die Gerctigkeit Der Besteuerung, Lund 1919, Part I, Chapter, pp.88-98 “Positive Lösung”

(Just Taxation, A Positive Solution, Transleted from German By Elizabeth Henderson.)

Bkz. <http://econ.ucsb.edu/~tedb/Courses/UCSBpf/readings/lindahl.pdf>



# KAMUSAL MALLARIN SINIFLANDIRMASI

1. Tam kamusal mallar
2. Yarı kamusal mallar
3. Ortak tüketim malları
4. Erdemli mallar

-----

Kulüp malları



	Tüketimden dışarıda bırakılamaz.	Tüketimden dışarıda bırakılabilir.
Tüketimde rekabet yok	Tam kamusal mallar (savunma, adalet)	Fiyatlandırılabilir kamusal mallar (köprü, otoyol)
Tüketimde rekabet var	Ortak mülkiyet kaynakları (meralar, denizlerdeki balıklar)	Özel mallar



# Tam kamusal mallar

Tam kamusal mallar yerel, bölgesel ya da ulusal mallar olarak da sınıflandırılmaktadır.



# Tam kamusal mallar

Tam kamusal mallarla ilgili aşağıdaki özelliklerin dikkate alınması gerekmektedir.

- Bedavacılık sorunu
- Kamusal finansman
- Teknolojinin etkisi
- Taleplerin siyasal mekanizma ile belirlenmesi



# Erdemli mal/ erdemsiz mallar

- Özel mal özelliğinde olmakla birlikte üretimi devlet tarafından üstlenilen ya da tüketimleri zorunlu kılınan mallardır.





# Erdemli mallar

Erdemli mallard aŖağıdaki üç özellik ön plana çıkmaktadır.

- Bilgi yetersizliğı
- Deęerlendirme yetersizliğı
- İrrasyonel davranıŖ



# Cumhuriyet; 8 Nisan 2020

**Çocuđuyla sokağa çıkıp, ceza yazılan baba:  
"Ölürse benim çocuđum, sana ne oluyor!"**

Kahramanmaraş'ta, 10 yaşındaki çocuğuyla sokağa çıkan M.A.'ya 392 lira idari para cezası kesildi. Çocukların sokağa çıkmasının yasaklandığını hatırlatan polislere tepki gösteren M.A., "Ölürse benim çocuğum, sana ne oluyor?" dedi.



# Kulüp malları

James M. Buchanan 1965 tarihli makalesinde (*An Economic Theory of Club Goods*), “faydası birden çok birey tarafından paylaşılabilen malların, makul bir maliyet ile sağlanabilecek bir dışarıda tutma mekanizması ile bu malların faydasının bir grup veya kulübe tahsis edilebileceği görüşünü” belirtmiştir.

Bu konuda bir yüzme havuzundan sadece bu tesislerin bulunduğu kulübün üyelerinin yararlanabilmesi örnek olarak gösterilebilir. Buradaki sorun, üye sayısının nasıl belirleneceği konusudur.

James M. Buchanan, *An Economic Theory of Clubs*, *Economica*, New Series, Vol. 32, No. 125 (Feb., 1965), pp. 1-14

Bkz. [https://www.jstor.org/stable/2552442?seq=1#page\\_scan\\_tab\\_contents](https://www.jstor.org/stable/2552442?seq=1#page_scan_tab_contents)



# Kulüp malları

Kulüp hizmetinden bekledikleri faydayı sağlayamadıkları veya zarara uğradıkları zamanda, üyelikten ayrılıp zarardan kurtulabilirler.

Kamusal mallarda, bir zarar doğarsa, üretimin etki alanı içinde bulunanların bundan kurtulmaları mümkün değildir.



# Küresel kamusal mallar

Yerel	Bölgesel	Ulusal	Küresel
Sokak lambası	Sıtma tedavisi	Savunma hizmetleri	Amazon ormanları/ ozan tabakasının delinmesi, internet

